

УДК 343.24:340.113
DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.3-2.8>

О. М. Мусиченко

викладач кафедри кримінального права
та інших кримінально-правових дисциплін
Миколаївського інституту права
Національного університету «Одеська юридична академія»

А. Ю. Різун

студентка II курсу магістратури
спеціальності «Правоохоронна діяльність»
Миколаївського інституту права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ПОКАРАНЬ, АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПОЗБАВЛЕННЮ ВОЛІ

У статті звертається увага на проблеми формулювання окремих видів покарань та робиться спроба запропонувати можливі шляхи їх вирішення. Наголошується на важливості суворого дотримання принципів і правил юридичної техніки кримінального закону. Недотримання цих правил щодо приписів, які регламентують види покарань, призводить до їх неефективності, проблем застосування в судовій практиці, порушення прав і свобод людини.

Підкреслюється важливість як внутрішніх засобів юридичної техніки кримінального закону, зокрема на прикладі наповнення юридичних конструкцій конкретним змістом, так і зовнішнього оформлення кримінального закону за допомогою мовних засобів та чіткої структуризації.

Наголошується на важливості правильного добору лексичних засобів. Зокрема, вказується на недопустимість використання омонімічних термінів (штраф, конфіскація майна як вид покарання і як вид кримінально-правового заходу щодо юридичних осіб), порушується проблема уніфікації термінології в кримінальному праві, робиться акцент на необхідності узгодження норм Загальної та Особливої частин Кримінального кодексу, зокрема запропоновано переглянути санкції ч. 1 і ч. 2 ст. 368-2 та ч. 1 ст. 110-2 як такої, що не узгоджується з ч. 2 ст. 59 КК України.

На підставі проведеного аналізу пропонується низка змін до КК України. По-перше, встановити межі покарання в ст. 54 КК України шляхом такої редакції статті: «Засуджена за тяжкий чи особливо тяжкий злочин особа, яка має військове, спеціальне звання, ранг, чин або кваліфікаційний клас, може бути позбавлена за вироком суду цього звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу строком до від 1 до 5 років»; по-друге, уточнити використовувані терміни в ст. 96-7 та ст. 96-8 КК України такими: «штраф юридичної особи» та «конфіскація майна юридичної особи» із залишенням використовуваної в статтях дефініції; по-третє, внести зміни до ст. 55 КК України щодо збільшення строків, на які може призначатися покарання позбавлення права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю як додаткового, або ж узгодити санкції ч. 4 ст. 220-1, ч. 1 ст. 220-2 та ч. 1 ст. 365-2 КК України з нормами Загальної частини кримінального закону.

Ключові слова: покарання, види покарань, юридична техніка, засоби юридичної техніки, юридична конструкція покарання, уніфікація термінології.

Постановка проблеми. Нині в доктрині кримінального права вже усталеною є думка щодо доцільності й ефективності застосування різних видів покарань. Вод-

ночас недоліки формулювання в Загальній частині Кримінального кодексу України (далі – КК України), проблеми використання в санкціях статей Особливої частини КК України окремих видів покарань зумовлюють ситуацію, коли окремі

покарання застосовуються вкрай рідко. Так, в 2018 і 2017 рр. позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як основний вид покарання не застосовувалося, у 2016 р. – в 4 випадках. Для порівняння: до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк засуджено у 2018 р. 13786 осіб, у 2017 р. – 16164 особи, у 2015 р. – 16167 осіб, до штрафу як основного виду покарання – 19857 (2017 р. – 18523, 2016 р. – 16632), до виправних робіт засуджено 88 осіб (2017 р. – 122, 2016 р. – 161), до громадських робіт – 4387 (2017 р. – 5323, 2016 р. – 6626) [3].

Загалом проблеми, пов'язані із законодавчим формулюванням норм кримінального права, впливають на дотримання принципу правової визначеності як складової частини принципу верховенства права. Тому дотримання зрозумілості, несуперечливості правових приписів, які містяться в нормативно-правових актах загалом, а в кримінальному законі особливо, є запорукою не лише його ефективного застосування, а й гарантією дотримання основоположної правової засади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До аналізу окремих видів покарань, альтернативних позбавленню волі, в умовах орієнтації української кримінально-правової доктрини на гуманізацію сучасного національного кримінального права зверталось досить багато учених-криміналістів, зокрема, Л.В. Багрій-Шахматов, М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, І.Г. Богатирьов, Т.А. Денисова, О.В. Козаченко, В.А. Мозгова, М.І. Панов, О.С. Пироженко, Ю.А. Пономаренко, В.О. Попрас, Є.Л. Стрельцов, В.О. Туляков. Зазначені та інші дослідники під час комплексного аналізу видів покарань звертали увагу і на певні вади законодавчого оформлення досліджуваних норм. Лише поодинокі роботи окремо присвячено проблемам оформлення норм, які регламентують види покарань (наприклад, О.П. Рябчинської «Правила законодавчої техніки та текстології при структуруванні кримінально-правових норм про види покарань», 2014 р.), здебільшого ці питання розглядаються в контексті юридичної техніки кримінального закону.

Мета статті – звернути увагу на проблеми формулювання окремих видів покарань та запропонувати можливі шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Недопустимість аналогії кримінального закону, його можливість суттєво обмежити конституційні права людини зумовлює високі вимоги до формулювання кримінально-правових норм, щоб норми були передбачуваними для кожного. Звичайно, суворе дотримання правил юридичної техніки у процесі конструювання кримінального закону має вагоме значення. На перший погляд, зрозумілість, точність, передусім, стосується норм Особливої частини КК України, яка встановлює, які діяння є кримінально-караними і якими є можливі наслідки в разі їх вчинення. Однак це не зовсім так, оскільки невдалі законодавчі встановлення в Загальній частині КК України, які визначають правила застосування конкретних складів злочинів, не дають змогу реалізувати дію норм Особливої частини. Тому бездоганність юридичної техніки має бути притаманна і нормам, що визначають види покарання і регламентують їх застосування.

До законодавчої техніки зараховуємо відповідні засоби, прийоми, правила. До одного із засобів внутрішньої юридичної техніки належить юридична конструкція, що є узагальненою структурно-системною моделлю однотипних юридичних явищ [4, с. 85]. Як слушно зауважував С.С. Алексєєв, юридичні конструкції являють собою так би мовити типові «зразки», «схеми», які наповнюються нормативним матеріалом. Їх використання полегшує формулювання юридичних норм, надає нормативній регламентації суспільних відносин чіткість і визначеність, забезпечує, отже, необхідну формальну визначеність права [1, с. 145-146].

Одним із прикладів специфічної кримінально-правової конструкції є покарання. Кримінально-правова конструкція покарання включає такі елементи: 1) характер обмежень або позбавлень прав; 2) межі покарання, тобто мінімум і максимум його строку (розміру); 3) спосіб застосування; 4) злочини, за які можливе застосування покарання; 5) суб'єкт,

який підлягає покаранню; 6) фактори, що враховуються під час призначення покарання; 7) наслідки ухилення від покарання. Набір і наповнення цих елементів і зумовлюють повноту регламентації відповідного виду покарання [4, с. 84-85]. Названі елементи юридичної конструкції покарання порожні, це певні клітинки (це один з аргументів того, що це засіб внутрішньої юридичної техніки кримінального закону), у процесі регламентації конкретного виду покарання вони наповнюються конкретним змістом за допомогою засобів, прийомів і правил зовнішньої юридичної техніки – мови, структуризації закону. У процесі законотворення законодавець обирає необхідні йому елементи конструкції покарання, а після чого наповнює їх юридично значимою інформацією. Зважаючи на специфіку окремих видів покарань, деякі з названих «клітин» так і залишаються порожніми. Наприклад, такі майнові покарання, як штраф, конфіскація майна, довічне позбавлення волі, унеможливають наповнення змістом другого із вказаних елементів – межі покарання.

Тут маємо зупинитися на такому виді покарання, як позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину, кваліфікаційного класу. Викликає певне непорозуміння відсутність у змісті ст. 54 КК України вказівки щодо строку дії позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, адже це не є специфічним видом покарання, що не потребує визначення строку. На цей недолік, зокрема, вказував й І.І. Митрофанов [7, с. 196].

З одного боку, одномоментність застосування цього додаткового покарання нібито й не потребує встановлення чіткого проміжку часу, протягом якого засуджена особа має зазнавати обмежень, викликаних призначенням покарання. З іншого боку, така ситуація призводить до того, що позбавлення особи певного військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу нині не позбавляє її змоги отримати це ж звання, ранг, чин чи клас у майбутньому, причому в досить короткі строки, і знову ж таки вчиняти кримінальні правопорушення, що призведе до його знеславлення та запламування.

У зв'язку з відсутністю строків цього виду покарання, а також правового регулювання питання відновлення прав на позбавлені звання, ранг, чин або кваліфікаційний клас можна говорити про довічність цього додаткового покарання. Оскільки навіть у тому разі, якщо особа знову повернеться до тієї ж професійної діяльності та отримає таке ж звання, ранг, чин або кваліфікаційний клас, ця ситуація вважатиметься просуванням по службі чи новими досягненнями в роботі, та аж ніяк не відновленням попереднього становища засудженої особи.

Відсутність меж цього виду покарання також може призвести до втрати засудженим безстроково пільг майнового характеру, які він набув у зв'язку з присвоєнням відповідних знаків відмінності, також може негативно позначитися на інших особах, які разом із ним користувалися зазначеними пільгами, зокрема, на членах сім'ї чи особах, що перебувають на утриманні засудженого. Таке положення суперечить Конституції України, якою передбачається, що юридична відповідальність особи має індивідуальний характер, а тому покарання в жодному разі не може обмежувати законні інтереси інших осіб, крім засудженого. Тому певні сумніви виникають й щодо м'якості вказаного виду покарання та відповідності займаного ним місця в передбаченій КК України ієрархії покарань.

Тому пропонуємо викласти ст. 54 КК України в такій редакції: «Засуджена за тяжкий чи особливо тяжкий злочин особа, яка має військове, спеціальне звання, ранг, чин або кваліфікаційний клас, може бути позбавлена за вироком суду цього звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу строком до від 1 до 5 років».

Як уже зазначалося вище, кожна юридична конструкція наповнюється конкретним змістом, і цьому слугують засоби зовнішньої юридичної техніки – мова та структуризація, до яких висуваються також високі вимоги, адже це канал комунікації, який прокладається між законодавцем, що має адекватно передати законодавчу волю усім суб'єктам, на яких поширюється закон. Тому кримінальний закон має бути зрозумілим, що досягається вимогами до лексичного наповнення, а також синтаксичного

оформлення правового матеріалу. У зв'язку з цим зупинимось на деяких проблемах мовного оформлення та структуризації норм, які регламентують покарання.

Негативним явищем, пов'язаним із лексикою, яке позначається на зрозумілості закону, є вживання термінів-омонімів – тих, що позначають одним словом (словосполученням) кілька різних понять. Таким прикладом може служити використання в КК України терміна «штраф» у різних значеннях. Так, ч. 1 ст. 53 КК України визначає: «Штраф – це грошове стягнення, що накладається судом у випадках і розмірі, встановлених в Особливій частині цього Кодексу, з урахуванням положень частини другої цієї статті». Водночас у ч. 1 ст. 96-7 зазначено: «Штраф – це грошова сума, що сплачується юридичною особою на підставі судового рішення». Зауважимо, що це різні за правовою природою кримінально-правові заходи: перший є покаранням, а інший – примусовий захід кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, не є покаранням [6, с. 169], оскільки має інші підстави застосування [5, с. 216-217]. Тому, на наш погляд, щоб уникнути омонімії в кримінальному законі, варто уточнити термін у ч. 1 ст. 96-7 шляхом внесення таких змін у процесі поточного законодавства: «Штраф юридичної особи – це грошова сума, що сплачується нею на підставі судового рішення». Інший кримінально-правовий захід щодо юридичної особи – конфіскація майна (ч. 1 ст. 96-8), який має аналогічну терміносполуку з тією, що визначає вид додаткового покарання (ч. 1 ст. 59). Також пропонуємо уточнити в ч. 1 ст. 96-8 КК України термін «конфіскація майна юридичної особи» із залишенням такої ж дефініції.

Інша проблема – уніфікація термінології кримінального закону як у межах одного акта, так і дотримання єдності міжгалузевої термінології. У зв'язку з цим впадає в око неузгодженість термінології стосовно формулювання окремих покарань у Загальній та Особливій частинах КК України.

У 2015 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення сис-

теми гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку» [10], згідно з яким до КК України були внесені відповідні зміни, що стосувалися доповнення кримінального закону ст. 220-1 КК України та ст. 220-2 КК України, а також внесені зміни до ст. 365-2 КК України, що передбачає кримінальну відповідальність за зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги, після чого, відповідно до санкції ч. 4 ст. 220-1 КК України, додатковим покаранням, яке міг призначити суд у разі порушення зазначеної норми, було встановлене обмеження права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років. Особливу увагу привертає вказівка законодавця на «*обмеження права...*», адже Загальна частина чітко встановлює «*позбавлення права...*» як додаткове покарання. Залишається незрозумілим, чи законодавець припустився технічної помилки, визначаючи вид додаткового покарання, чи, можливо, він розрізняє ці два поняття та вказує на різний зміст правообмежень, яких зазнає винна особа. З цього приводу слушною є думка О.В. Євдокімової, що поняття «позбавлення права» означає встановлення повної заборони на реалізацію особою конкретного права, в той час як «обмеження права» свідчить про звуження обсягу повноважень у процесі реалізації цього права [2, с. 182]. Таким чином, це дійсно різні за обсягом правових обмежень поняття, і саме тому законодавцю варто або ж усунути вказану технічну помилку, або ж внести відповідні зміни до Загальної частини КК України з метою розмежування «позбавлення» та «обмеження» права.

До того ж викликає певний подив строк, на який особа обмежується у праві обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, – гранична межа терміну, на який може призначатися зазначений вид покарання, встановлюється до 10 років, що значною мірою перевищує загальний строк позбавлення права обіймати певні посади не лише як додаткового, а навіть і як основного покарання. Такий самий строк призначення покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю

як додаткового встановлено в санкціях ч. 1 ст. 220-2 КК України та ч. 1 ст. 365-2 КК України, тобто до 10 років.

Отже, необхідним є внесення змін до ст. 55 КК України щодо збільшення строків, на які може призначатися зазначене покарання як додаткове, або ж узгодження санкцій ч. 4 ст. 220-1, ч. 1 ст. 220-2 та ч. 1 ст. 365-2 КК України з нормами Загальної частини кримінального закону.

На продовженні питання неузгодженості положень Загальної та Особливої частини Кримінального кодексу слушно наголошує Ю.А. Пономаренко, який зазначає, що встановлення в санкціях окремих видів покарань має узгоджуватися з правилами, визначеними для цього виду покарання в статтях Загальної частини. Зокрема, відповідно до ч. 2 ст. 59 КК України конфіскація майна може бути встановлена за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини. Разом із тим відомі випадки, коли в санкціях вказаний вид покарання передбачається як обов'язковий за злочини, які не завжди є корисливими (наприклад, ст. 257 КК України, що передбачає кримінальну відповідальність за бандитизм) [10, с. 211].

До того ж конфіскація як додаткове покарання передбачається в санкціях деяких статей, що встановлюють кримінальну відповідальність за злочини, які хоч і є корисливими, проте не є тяжкими чи особливо тяжкими і не посягають на основи національної чи громадської безпеки. Наприклад, у санкції ч. 1 ст. 368-2 КК України, яка передбачає відповідальність за незаконне збагачення (щоправда, вона визнана такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 1-р/2019 від 26.02.2019 р.), передбачена конфіскація майна як обов'язкове покарання. Цей злочин належить до злочинів невеликої тяжкості та входить до групи злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Таким чином, наявність у санкції статті конфіскації як додаткового покарання в цьому випадку повністю не відповідає нормам Загальної частини КК України. Це ж стосується і ч. 2 зазначеної статті,

і ч. 1 ст. 110-2 КК України (злочини середньої тяжкості).

Саме тому законодавцю варто ще раз перевірити чинний КК України на наявність аналогічних неузгодженостей та усунути їх для того, аби зазначені колізії не призвели до порушення прав та законних інтересів осіб та не порушували основоположні засади кримінального права.

До проблем лексичного наповнення кримінально-правових норм належить використання оцінних понять. Дискусійністю в науці визначається вживання оцінних понять у КК України. Ми вже висловлювалися з цього приводу, що відмовитися взагалі від оцінних понять під час формулювання тексту кримінального закону неможливо, адже використання виключно казуїстичного викладу кримінально-правових норм занадто звузить сферу кримінально-правового впливу, позбавить кримінальне право змоги реагувати на постійні зміни й виклики суспільства. А оскільки наявність оцінних понять – явище, якого не уникнути, необхідно зважати на правила їх уживання в тексті кримінального закону [8, с. 99].

Варто звернути увагу на використання законодавцем при викладі ч. 2 ст. 55 КК України таких оцінних понять, як «характер злочину», «особа засудженого» та «інші обставини справи», які в жодному нормативно-правовому акті детально не регламентуються, а отже, тлумачення сутності яких правозастосовний орган здійснюватиме, спираючись на дискреційні засади, тобто відповідно до внутрішнього переконання. Певні роз'яснення щодо цього містяться в п. 17 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 7 від 24 жовтня 2003 р. «Про практику призначення судами кримінального покарання», відповідно до якого позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю застосовується як додаткове покарання лише в тих випадках, коли вчинення злочину було пов'язане з посадою підсудного або із зайняттям ним певною діяльністю [12].

Щодо іншого недоліку формулювання, в зазначеній нормі вказується – з урахуванням характеру злочину, вчиненого за посадою. Д.С. Шиян висловлює думку, що

злочин, вчинений за посадою, не означає, що він вчинений із використанням цієї посади. Формулювання «з урахуванням злочину, вчиненого за посадою» є незрозумілим, розмитим, широким і не досить вдалим, оскільки можна вчинити злочин за посадою, але без її використання. Наприклад, якщо бухгалтер, який завдяки своїй посаді має вільний доступ до приміщення, де зберігається майно, вчинить його викрадення, цей злочин буде вчинений за посадою, але без використання фактично виконуваних винним певних функцій та прав [13, с. 190].

Як бачимо на цьому прикладі, неточне використання мовних засобів у процесі наповнення юридичної конструкції покарання може призвести до складнощів у його застосуванні.

Маємо ще кілька зауважень стосовно структуризації окремих видів покарань. Важливим є правило юридичної техніки кримінального закону, яке пов'язане із структуризацією, – одному нормативному припису має відповідати один пункт чи частина статті. Це правило порушується в ч. 2 ст. 53, ч. 5 ст. 53. На загальному фоні структурно недиференційовані в нормативному тексті подібні кримінально-правові приписи виглядають як недостатньо пророблені, є нечитабельними, тому підлягають розукрупненню за допомогою вже вироблених юридичною технікою способів [9, с. 212]. Це може бути поділ статей на частини. Разом із тим негативним є явище, коли в Загальній частині КК України частини поділяються на абзаци без цифрового позначення, адже під час застосування закону це викликає труднощі. Тому, наприклад, у ст. 53 КК України доцільно виділити за допомогою цифрового позначення з крапкою ч. 6 і ч. 7 замість абзаців у ч. 5.

Висновки і пропозиції. Подолання всіх вищезазначених нормативних неточностей сприятиме покращенню якості кримінального закону, збільшенню ефективності призначення покарань та досягненню завдань кримінального законодавства.

Крім того, проведений аналіз дав змогу дійти таких висновків. По-перше, як у процесі формулювання норм Осо-

бливої частини, так і у процесі формулювання норм Загальної частини КК України, варто неухильно дотримуватися правил юридичної техніки кримінального закону. По-друге, особливою є юридична конструкція покарання, ненаповнення конкретним змістом елементів якої може призвести до проблем застосування певного виду покарання, а також до порушення прав і свобод людини. По-третє, виявлені недоліки мовного оформлення норм, в яких регламентуються окремі види покарань, дали змогу сформулювати пропозиції, спрямовані на вдосконалення кримінального закону.

Список використаної літератури:

1. Алексеев С.С. Проблемы теории права: Нормативные юридические акты. Применение права. Юридическая наука (правоведение). Курс лекций в 2-х томах. Т. 2. 401 с.
2. Євдокімова О.В. Чергові «новели» кримінального законодавства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 5. С. 181-183.
3. Звіти про притягнутих до кримінальної відповідальності та види кримінального покарання за 2018, 2017, 2106 рр. Форма № 6 (річна). *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/ (дата звернення: 08.08.2019).
4. Иванчин А.В. Внутренняя и внешняя законодательная техника в структуре уголовного правотворчества : монография. Рязань : Издательство «Концепция», 2014. 184 с.
5. Козаченко О.В., Мусиченко О.М. Кримінальне право України: Загальна частина : конспект лекцій – довідник. Миколаїв, Іліон, 2017. 298 с.
6. Кримінально-правові заходи в Україні : підручник / за ред. професора О.В. Козаченка. Миколаїв : Іліон, 2015. 216 с.
7. Митрофанов І.І. Система покарань у механізмі реалізації кримінальної відповідальності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція*. 2013. Вип. 5. С. 194-198. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_5_45 (дата звернення: 06.08.2019)
8. Мусиченко О.М. Оцінні поняття в контексті зрозумілості кримінального закону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія Право*. 2017. Вип. 44. Т. 2. С. 98-101.

9. Мусиченко О.М. Текстуальні ознаки кримінального закону. *Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції у 2 т. Т. 2, м. Одеса, 15-16 травня 2015 р. / відп. ред. М.В. Афанасьєва. Одеса : Юридична література, 2015. С. 210-212.
10. Пономаренко Ю.А. Основні проблеми пеналізації злочинів у законотворчій практиці. *10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 13-14 жовт. 2011 р. / редкол. : В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків : Право, 2011. С. 211-216.
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку : Закон України від 16 липня 2015 р. № 629-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/629-19> (дата звернення: 10.08.2019).
12. Про практику призначення судами кримінального покарання : Постанова Пленуму ВСУ від 24 жовтня 2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03> (дата звернення: 08.08.2019).
13. Шиян Д.С. Проблема правових підстав призначення позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. *Вісник Запорізького національного університету* : збірник наукових праць. Юридичні науки. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. № 1. С. 188-195.

Musychenko O., Rizun A. Problems of regulatory definition of particular kinds of a punishments, which are alternative to imprisonment

The article draws attention to the problems of formulating particular kinds of punishments and attempts to suggest possible ways of solving them. The importance of strict adherence to the principles and rules of the legal technique of criminal law is emphasized. Failure to comply with these rules regarding to orders, which are regulating the kinds of punishments leads to their inefficiency, problems of application in judicial practice, violation of human rights and freedoms.

The importance of the internal ways of the legal technique of criminal law, in particular by the example of filling legal constructions with specific content, and of the external arrangement of the criminal law by the linguistic means and clear structuring is emphasized.

The importance of choosing the right vocabulary is emphasized. In particular, it indicates the inadmissibility of the use of homonymous terms (penalty, confiscation of property as a type of punishment and as a type of criminal legal measure over legal entities), also raises the problem of unification of terminology in criminal law, emphasizes on the need to coordinate the rules of the General and Special parts of the Criminal Code, in particular proposed to review the sanctions of Part 1 and 2 of Art. 368-2 and Part 1 of Art. 110-2 as such, which is inconsistent with Part 2 of Art. 59 of the Criminal Code of Ukraine.

Based on the analysis, a number of changes to the Criminal Code of Ukraine are proposed. First, set the limits of punishments in Art. 54 of the Criminal Code of Ukraine by the following editing of the article: "A person convicted of hard or especially hard crime, which has military, special degree, rank, order or qualification class, may be deprived by a tribunal judgment of this degree, rank, order or qualification class for a term up to from 1 to 5 years"; secondly, to clarify the terms used in Art. 96-7 and 96-8 of the Criminal Code of Ukraine are as follows: "penalty of a legal entity" and "confiscation of property of a legal entity" with the remainder of the definition used in the articles; thirdly, to amend Article 55 of the Criminal Code of Ukraine of the increasing the time limits for which the punishment of deprivation of the right to occupy certain positions and engage in certain activities as an additional one may be imposed, or to impose sanctions under Part 4 of Art. 220-1, Part 1 of Art. 220-2 and Part 1 of Art. 365-2 of the Criminal Code of Ukraine in accordance with the norms of the General part of the criminal law.

Key words: *punishments, kinds of punishments, legal technique, ways of legal technique, legal construction of punishments, unification of terminology.*